

Jag har en ring, sa Åsa – Inger Edelfeldt

Skönlitteratur för ungdomar och vuxna från olika tider, från Sverige, Norden och övriga världen. Epik, lyrik och dramatik - Svenska/Svenska som andraspråk, Årskurs 7-9

Syfte

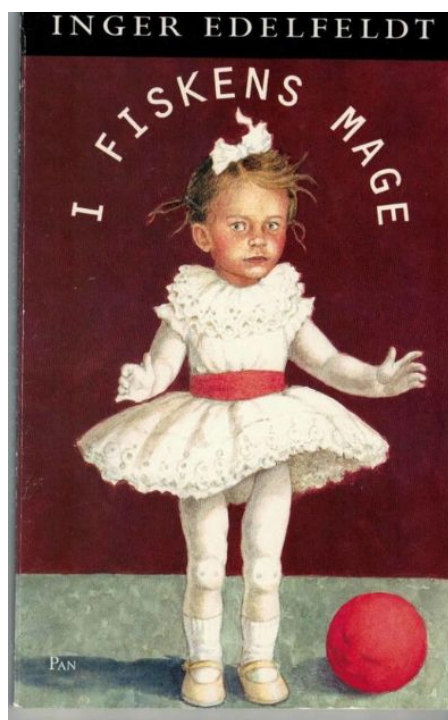
Läsa, förstå och analysera novellen Jag har en ring, sa Åsa av Inger Edelfeldt.

Läraren reflekterar om novellen

Novellen har varit en del av ett större projekt med andra texter om liknande teman. Novellen handlar om två flickor, Åsa och Kerstin. Åsa styr deras lekar och Kerstin känner sig underlägsen. Åsa har en guldring som Kerstin trånar efter. Hon får låna ringen, om hon gör som Åsa säger. Novellen berör teman som avundsjuka, materialism, utanförskap, villkorad vänskap, makt och identitet. Novellen finns i samlingarna *I fiskens mage* och *4xEdelfeldt*.

Metod – Före läsning

Jag inleder oftast med att lyfta några ord ur novellen. Eleverna diskuterar och förklarar orden för varandra efter bästa förmåga. Jag fyller i luckor i elevernas förklaringar och vi skriver en gemensam ordlista.

Jag har en ring, sa Åsa

gloria	<i>ljusring, krans</i>	urskillning	<i>kunna skilja ut bra/dåligt</i>
hjässa	<i>skalle</i>	förmått	<i>kunnat</i>
mättad	<i>laddad, djup</i>	segerviss	<i>säker på att vinna</i>
unken	<i>instängd, kvav</i>	kvalmig	<i>kvav, tryckande</i>
bråte	<i>skräp, jox</i>	skadeglatt	<i>glad över andras olycka</i>
rituell gest	<i>ceremoniell rörelse</i>	brokigt	<i>blandad, oordnad</i>
utröna	<i>räkna ut, ta reda på</i>	besynnerligt	<i>konstigt, märkligt</i>
rabies	<i>sjukdom hos hundar</i>	underkuvad	<i>underlägsen, nedtryckt</i>
vantrivdes	<i>trivdes dåligt</i>	triumferande	<i>fira segern</i>
idealiskt	<i>det bästa, perfekt</i>	gestalt	<i>skepnad, figur</i>
fordrades	<i>krävdes</i>	kom till besinning	<i>sansade sig, lugnade sig</i>
obönhörligt	<i>strängt, utan nåd</i>		

Innan vi sätter igång pratar jag om ringar och vad de kan symbolisera. Jag håller upp min vigselring och frågar:

- Vad tänker ni på när ni ser ringen?
- Tankar om ringens form? Associationer?
- Vad kan bärandet av andra ringar betyda och signalera? (till exempel gemenskap; klubbar, ordrar och makt, status/rikedom)

Vi går sedan vidare och pratar om ringar i litteraturen och om eleverna kan komma på några berättelser där ringar finns med? Känner de till Sagan om ringen och Löwensköldska ringen? Om inte, berättar jag om verken och att ringar kan vara förenade med spådomar om både olycksbådande förbannelser och beskyddande krafter.

Inledande högläsning

Jag högläser det första stycket i novellen som börjar med "Jag har en ring" sa Åsa och slutar med "...vad som döljs i mörkret längst inne." Jag målar snabbt upp bilden på tavlan av Åsa som sitter på stenen och Kerstin som är nedanför. Åsa har även en solgloria runt huvudet. Eleverna samtalar om:

- Hur tolkar du Åsa och Kerstins relation? Är den jämbördig? Har de lika stort inflytande, tror du?
- Vilken funktion har solglorian i detta sammanhang?
- Egna erfarenheter och tankar om den fysiska positionens betydelse i ett samtal?

Vidare skriver jag upp beskrivningen av den alternativa bilden av barnasommar: "liksom den unkna luften i en källare /.../ som omger en när man går dit för att se vad som döljs i mörkret längst in." Eleverna samtalar om vad de tror att novellen ska handla om genom frågorna:

- Vilken bild av flickornas sommar får du av inledningen?
- Vad kan "gräs, syren och varm sten" innebära?
- Vad kan "den unkna lukten" vara?

Högläsning i mindre grupper med tankestopp

Efter inledningen delas eleverna in i grupper om tre-fyra elever. De sprider ut sig och högläser novellen tillsammans, en bit i taget. Efter olika avsnitt stannar eleverna upp och diskuterar frågor.

Första stoppet: "Det var verkligen inte bra för små flickor att gå ensamma, och Kerstin kände att vänskapen med Åsa var något, som fordrades av henne." Förslag på frågor att samtala om:

- Vad gör flickorna tillsammans?
- Vad vet du om relationen mellan Åsa och Kerstin? Varför är de vänner?
- Hur märker vi vem det är som har makt, och vem som inte har det? Ge exempel ur texten.
- Hur framställs ringen? Vilken symbolisk funktion har den?
- Vad känner Kerstin inför ringen?

Andra stoppet: "Endast om den var köpt i Stockholm, skulle den besitta lika stor kraft." Förslag på frågor att samtala om:

- Hur resonerar Åsa om vad som är stöld?
- Hur tänker Kerstin om stöld och vad det kan leda till?
- Varför vilar ringen tung i Kerstins hand när hon äntligen får låna den?
- Hur påverkar ringen henne dagen efter? Hur känner hon sig?
- Hur kommer Kerstin fram till att hon måste skaffa en egen ring?

Samtal efter läsning

Förslag på frågor att samtala om:

- I slutet av novellen har Kerstin köpt sin egen ring och hon hoppas nu kunna minska Åsas övertag, men så blir det inte riktigt. Beskriv hur Åsa bibehåller makten. Vad säger hon till Kerstin? Vad känner Åsa då?
- Åsas mamma dyker upp i sista raderna. Vad säger hon till Kerstin? Vilken är din bild av henne?
- När Åsas mamma har gått säger hon: "Och även om det kanske är min ring, så får du den av mig. Du får den." Varför säger hon så?
- Kerstin undrar "om livet alltid skulle förbli sådant, att någon annan bestämde hur lekarna lektes". Vad menar hon med det?
- Har Kerstin rätt eller fel? Är det alltid någon annan som bestämmer?

Skrivande efter läsning

Efter läsningen skriver eleverna sina tankar om novellen. De kan beröra till exempel:

- Karaktärerna Åsa och Kerstin
- Platsernas betydelse
- Viktiga episoder
- Ringen
- Novellens vändpunkt
- Teman som avundsjuka, materialism, utanförskap, villkorad vänskap, makt och identitet
- Textens budskap

Lgr22 Syfte

Utveckla förmåga att läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.

Förmåga att formulera sig och kommunicera i tal och skrift, urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer.

Centralt innehåll

Skönlitteratur för ungdomar och vuxna från olika tider, från Sverige, Norden och övriga världen. Epik, lyrik och dramatik. Texter som belyser människors villkor och identitets- och livsfrågor.

Betygskriterier

Eleven läser skönlitteratur och sakprosatexter med **mycket gott** flyt och visar **mycket god** läsförståelse. Dessutom sammanfattar eleven olika texter med mycket god säkerhet. Eleven för **välutvecklade** resonemang om innehållet i olika texter. Eleven visar också **mycket goda** kunskaper om skönlitteratur och de sammanhang som olika verk har tillkommit i.